

BILAGA: 2

Nya

okt 01

Läsutvecklings-schemat

Fas 1 UTFORSKANDE

Barnet håller successivt på att tillägna sig läsförmågan i texter med få ord på varje sida, oftast med innehållsbärande bilder. I sökandet efter innehållet/budskapet kräver den förståelsebaserade avläsningen stor energi och uppmärksamhet. Från och med punkt 11 har barnet tillägnat sig fungerande lässtrategier och befäster nu sin läsförmåga med omfångsrikare texter med färre bilder. Successivt minskar fokus på avläsningen.

1. "Läser" (hittar) och skriver (avbildar) sitt namn.
2. Känner till läsriktningen.
3. Visar att de upptäckt att det skrivna 'går att säga'.
4. Läser bekanta ord i texter med hjälp av ordbilden.
5. Listar ut nya ord med hjälp av de ord barnet har mött tidigare.
6. Tar hjälp av bokstäverna (t ex första bokstaven) för att avläsa ord i texten. Korrigerar sig själv ibland.
7. Tar vid behov effektiv hjälp av bokstäverna i sin läsning. Självkorrektion vanlig.
8. Kan ersätta en tala-lyssna-situation med en skriva-läsa.
9. Tar effektivt hjälp av ljuden för att läsa ut längre, obekanta ord.
10. Använder och växlar mellan ändamålsenliga strategier* för alltmer funktionell läsning av enkla texter.
*(Exempel på strategier: ordbilden (p 4), listar ut nya ord med hjälp av de ord man redan förstår (p 5), tar hjälp av bokstäverna (p 6), tar hjälp av ljuden (p 9).
11. Tar sig fram (stakar sig) till innehållet eftersom barnet vill förstå texten.
12. Läser minst 3-4 ord i följd i böcker (texter), inom deras erfarenhetsvärld, innan de fastnar.

Fas 2 EXPANDERANDE

Barnet har nu en grund av fungerande lässtrategier och vidgar sin läsning till böcker med allt större omfång, där endast texten för berättelsen framåt. Vid tre tillfällen under denna fas uppträder, efter uppnådd kvalitet i den löpande läsningen, nya läsfunktioner, nämligen att söka, att utföra och att överblicka.

13. Mer flyt i läsningen, fastnar ibland.
14. Sökläser, dvs hittar snabbt enstaka uppgifter i löpande text.
15. Läser flytande med god förståelse. Föredrar att läsa tyst.

BILAGA: 2

16. Läser och förstår en instruktion eller arbetsbeskrivning i flera led, t ex ett recept, och visar förståelse genom handling.
17. Förstår innehållet i utländska filmer och naturprogram med hjälp av textremsan.
18. Läser mycket – lustläser
- 18 a Läser med behållning bokserier utan bärande bilder, där handlingen okomplicerat förs framåt, t ex: Sune, Bert, Femböcker och liknande med omfång på ca 100 sidor eller mer.
- 18 b Läser med lätthet böcker, företrädesvis ungdomslitteratur, med personteckningar, miljöbeskrivningar och inre monologer, t ex Gripe, Marsden, Lundgren, Wahl, Fantasyböcker.
- 18 c Vidgar sitt läsande till olika genrer inom vuxenlitteraturen, läser ibland flera böcker parallellt, t ex Mankell, Gardell, Guillou, Nesser, Auel.
19. Översiktsläser, dvs kan, i en redan läst text, snabbt få tag på nycklarna till textens innehåll och struktur.

Fas 3 LITTERAT LÄSANDE

Med litterat läsande avses ett läsande som förutsätter abstrakt och hypotetiskt tänkande. Det innebär att läsaren kan förstå principer som inte motsvaras av en ordagrann formulering i texten och även förstå hypotetiska resonemang, dvs kunna dra slutsatser om företeelser utanför den egna konkreta erfarenhetsfären. Det litterata läsandet öppnar för att självständigt tränga in i och igenom sakprosa och skönlitterära texter inom olika genrer och successivt förstå innebörden i metaforer, och nya dimensioner på olika nivåer.

L. Litterat läsande